

Rok. 1.

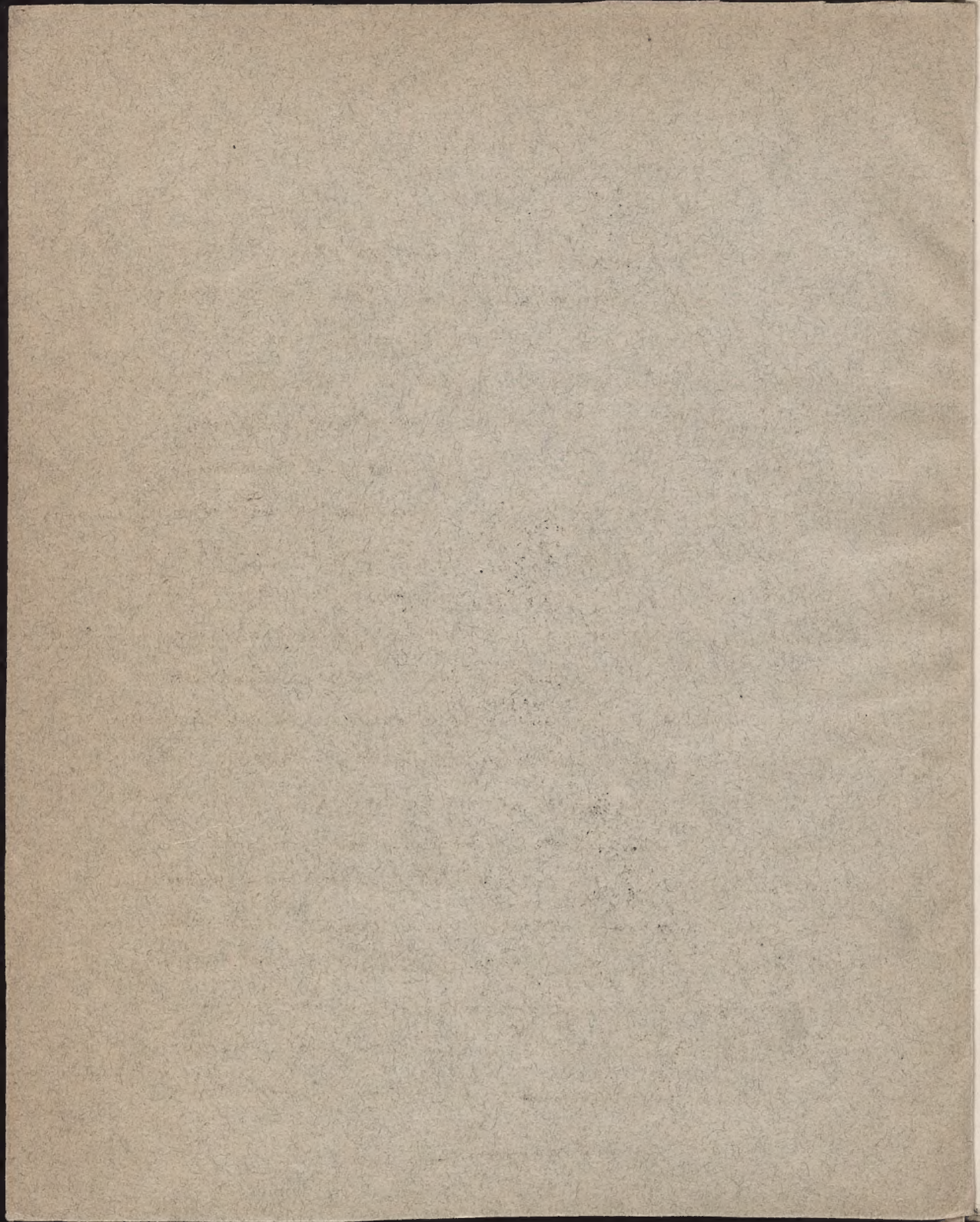
Marzec. ~ 1907.

1907
Nr. 2.

"Polonia."

Kazimierz Wielki.

Kazimierz sprzyjał kolonizacji niemieckiej i przez nią to zakwitł w Polsce handel i przemysł sztuki, malarstwo, rzeźba, stolarstwo i inne.

Przywoził składowe zobowiązujące w miastach jak: Kraków, Lwów, Stary Sącz, Lublin i innych zgromadziło niemieckie bogactwo mieszczańskie w tych miastach. Chciał przyciągnąć kapitał do Polski i „zwolcił osiedlać się w Polsce i ydcom uciskanyym y dzielnoskiej. Nadat im specjalne przywileje, a nawet ratowały przy Krakowie przedmieście Kazimierz. Wziął pod swą opiekę włościan przez co zakwitł w Polsce dotąd zaniedbane rolnictwo, gdyż i sama szlachta, która do „tychczas pogardzała przyciem ujętą go, a więc, dla jej się sama i wysyłała swych włościanów skolonizowała Rusi dotychczas niezamieszkaną, i zamieniła w kraj żyzny i bogaty. Skłama drewnianych zamków i dworów, bogate domy i ramki i mury i kamienice, także na „w powołany zdanie: „Zasłat Polskę drewnianą, a zastawiał mury i kamienice.“ Dbał o dobrobyt.

trzonął się też i o oświacie. Dotychczas młodzi
szlachetka szukając oświaty i oglady wyjeżdża-
li za granicę i kształcili się na wschodnich:
paryskiej, bolońskiej i praskiej, by powrócić
z nowymi wiadomościami. Karol IV. chcąc
umożliwić wszystkim zaspokojenie wiedzy, w ro-
ku 1364 zakłada i uposaża za zezwoleniem
papieża Urbana V. uniwersytet w Krakowie
na wzór bolońskiego, ale bez wydziału teolo-
gicznego. Najwięcej postawił nacisku na prawo.
Zmian zagranicznych profesorów wykładało
na uniwersytecie krakowskim prawo ka-
noniczne rzymskie. Wielu wykształconych
prawników zajęło wysokie stanowiska swo-
jskie. Wzrostła te wewnętrzne urządzenia
Kazimierzem postawiły Polskę w rzędzie
najpotężniejszych państw Europy. Złamanie
króla polskiego znaczyło wiele i o przyjaźń
Polski ubiegali się wszystkie sąsiednie państwa.
Książęciem odrywania Markowa wreszcie
wstąpiła się w roku 1356, w którym to dzie-
nie mówił książę markowski zwolniony od pod-
daństwa. Czech złożył Kazimierzowi wroczysty

hołd. W roku 1365 zawróciły do Polski Łanier
i Drexendor. Najwyżej zajął się potęża Karim,
ra w roku 1363 na zjeździe w Strakowie; tu bo,
wiem okazał swą i narodowi potęgę, i jego bogactwa,
przed zgromadzonymi królami: węgierskim,
cypryjskim, duńskim cesarzem Karolem wielkim
i licznymi książętami. Ukazała królewska, przewyższająca
uczę Chróbrego wydana na cześć cesarza Ottona.
Mieszkaństwo krakowskie okazało swe bogactwo
przed uczy Wierzyńską, która przewyższyła w pa-
niałości nawet uczy królewska. - Płacz napew-
nie trwałost swych reform, myślał król nad
stworzeniem sprężystej organizacji państwa.
Istniejący ustroj państwowy, dzielący władzę,
kół i według dzielnic, nie mógł być zmieniony,
należało więc stworzyć taki ustroj państwowy,
by dawni dzielcowi władzy nadali pozostać.
Drugiego ustanowił urzędy dworskie, podskarbiego,
kanclerza, marszałka i innych urzędników; urzę-
dy w dzielnicach zmienione na urzędy ziemskie
i porównano w zależności od dworskich. Wła-
dza doradnych sądów, komendę siły zbrojnej
miastowej oddano, wprowadzonym przez Wacława

zeskazy, starostom. Oni pokraczali niekiedy wo-
rony, urzędników ziemskich na przykład Ma-
rzej Portkowiak wojewoda poznański, za podno-
szenie buntu został ukarany śmiercią.

Ed.

Łochatki Stawian.

Łochatki swojego pochodzenia na wschodzie Europy,
na rozległych niwnach, byli Stawianie ciągle na-
rzeni na najazdy ludów przybywających w du-
żym ciągu z Azji. Tak około roku 550 pojawili
się na wschodnich kresach Europy Bulgarowie,
naród racownicy, fisko-mongolskiego
pochodzenia. Tu podzielił się Bulgarowie
na dwie hordy, z których jedna podbiła
Stawian na własną rękę. Jedną z nich
posiadało nad Wołgą i wzięta północne
państwo, które w VIII w. było w ręce
Mongolów. Druga wyruszyła z tych okolic
później pod wodzą Toporichem i osiedliła
się w połowie VIII nad Dniestrem i Dunajem.
Straszniejsze spustoszenia, niż Bulgarzy ze-

wyšli Szwarcowie. Polici prxes Turków prxesili
około roku 55 ł. Wólge pod wodzą, rana Ba-
fana pod bili Butgarów, a potem uślati
się do Lannonii, gdzie mieszkali Gepidów,
nad którymi panował wówczas Hunimund
Praciu to niemu uświat Szwarców. Alboim
król Longobardów. Podbiwory duży, samon-
skie, xatowały między Dunajem, a Eisa wa-
ki warawny, obór. Gdy jednoraz góli prxes
Thomaz i Czechy, rursial Masina i Longob-
dami uchodzie w r. 568 do Italii, gdzie
uśdobył niżinę nadpadaniska, rana na dno
Romburdy. - Po opuszczeniu wójny drug-
nych Czech prxes Longobardów, prxesili się
tam na ich niżinę Prisi i Chrobazy, uśer-
bowie nad Łabę. Niebezpieczeństwo sio-
nom groziło także ze strony niemieckiej ma-
nowie niebezpieczeństwo germanizacji. Papie-
saniósłny prxeswage nad patriarcha cacko-
skim i póstolstwo u poganiskich Słowian
uśdolat i rne niemieckie. Pod płastrych im-
nawracania pogan rozpowszechniły się wyprawy
na nich; xabierano więc Słowianom niemi-
topiono ich zguim i miewim, a poferso

na zgliniakach zabudowano i zasiedlano
wioskę chrześcijańską, budowano kościoły
i osadzano kolonistów. Z powodu takiego
bytu nie wyrobili sobie Stawianie energii;
posiadali charakter łagodny i schludny,
życie swe spędzali wśród polow i zabaw.
Z natury swej Stawianie nie byli zdolni
do zawierania wielkich i silnych uderzeń,
a choć je zdolano zawrzeć, to wkrótce rozpa-
dły się wskutek nieugodny i walki wrażeń
mnych potaczonych sekcji. Czesi podkuli
podlegli, rozprórnio usiłovali wrzucić
ze siebie to jarzmo. W tym czasie z nad
Renu, wyrzł ze swym sekcji Suro, aże
Lutyczów (inni mówią, że był królem fran-
kańskim, a za walczności został królem Wi-
nów) udał się najpierw do Stawian po-
tackich, a potem wyruszył do Czech. Tu-
taj pokbił Awarów, za co obwołali go Czesi
królem i tutaj dopiero zatorzył pierwszy
wielki organizm, państwo Samona (bł-
-bł). Państwo jego sięgało na południu
po Alpy styryjskie, na wschodzie po Tatry,

na północy pod Spree i Havel, na zachodzie po Szwabach. Serbski książę, Derwan pobity przez Franków, którymi składał haracz, połączył się z Samonem, co spowodowało wojnę Samona z Dagobertem, króciem austriacko-frankim. Dagobert poniósł klęskę pod Wogastiburgiem w r. 630, a Derwan uznal zwierzchnictwo Samona. Stolica jego państwa był Wyt, siedziba nad Woltawą. Po śmierci Samona 662. państwo jego upadło, wskutek niegody Słowian, o których pierw.niejszych wiadomości nie ma, aż do Karola W. Walki z Hwaremi i Niemcami spowodowały również zmianę siedzib innych szczepów słowiańskich. Za Hlora, króla, cesarza Bizantyjskiego (660-661) wtargnęli do Słliryi Hwarowie, a zająwszy ten kraj, rozszerzali coraz dalej swe zagony. Cesarz, zajął walka z Markomelanami i Persami, przywołał Słowian z Wielkiej Chrobaży, czyli Bratęj Serbii, którzy po konawcy Hwarów, osiedlili się w drinyjskiej

Walsnacyi. Za nimi pociągnęli Serbowie
i pokonali Szwabów po kilkoletniej walce
i zajęli kraje obejmujące dziś Serbię
i Bułgarię. W tym roku (t.) przybyli nad
Saurę i Drawę Krawaci z kr. Harpat, a w r.
840. przynęli Serbowie i Krawaci uwarę
chrześcijańską.

t. d. n.

L.

Margrabia Wielopolski.

Jednym z najdawniejzych dyplomatów
Polski, którzy mieli na celu dośrodkować
i wyrażony był margrabia Myśkowskich -
- Gonsaga - Wielopolski. Po śmierci matki
odziedziczył on wielki majątek rodu
Myśkowskich i stał się prawie najbogatszym
magnatem w Kr. Polskim. Po jego
śmierci nie brał Margrabia udziału w rzą-
dach państwa i poświęcił spokojne życie
w swoim majątku, w Chrobrym.
W tej zacisnej ucieczce z uwagą bieżącej
politycznej w Polsce i z tego powodu

wszystkie sprawy krajowe. Gdy jednak
koło roku 1858 po koronacji Aleksandra II.
w kraju powstało coraz większe zamięs-
nie i niezadowolenie z istniejących roz-
kładów, margrabia Wielopolski udał się po-
wołanym do życia publicznego. - Przy po-
mocy swego wpływu u cara pragnął przy-
wrócić Polsce tę wolność, którą miała za-
pewnione mocą traktatu wiedeńskiego.
Polityka jego była ugoda. Miał on
chciał zrehabilitować zbiorową petycję do
cara z prośbą o zmianę istniejących sto-
sunków, zarysowaną jednak wyrazić żal
za powstanie z roku 1831. Plan jego jed-
nak nie uzyskał uznania. Jedni sadzili,
że nie godzi się potępiać powstania li-
stopadowego, które bądź co bądź było
piękną kartą w naszej historii, inni zaś
stawiali za daniem bardzo niewygodne.
Tak więc zamiar Margrabiego spotkał się
z odmową ogółu. Jest błędem taktyki
Wielopolskiego, że nie porozumiewy-
się poprzednio z narodem, pragnął

przeprawać swój plan u cara. W Petersburgu
został przyjęty z nadzwyczajną uprzej-
mością. Ławnajomil się z wybitnymi osob-
istościami przy dworze, a na paru paucyach
audyencyach u cara, dołat dołobyć sobie
jego zaufanie, a nawet w cześci i porządku
go dla swoich reform. Wielopolski zapew-
nił (sobie jego zaufanie) i przekonał cara,
że potrafi uspokoić wzburrzoną ludność
i że nie dopuści do powstania, jeżeli tyl-
ko otrzyma żądane swobody dla kraju.
Później został powołany na stanowisko
naczelnika komisji Wyższej i Świec-
ej, a następnie na miejsce Naczelnika
tego rządu Cywilnego w Kr. Polskie w.
Wielkopolski obok nie dołężniał tego k-
s. Gor-
czakowa, ówczesnego gubernatora Wł-
skawej, zarządzał całym krajem. Wtedy
przyjął do wykonania najpilniejszych
reform. Stworzył Rząd Stany, która
opracowała projekt zniesienia poddaństwa;
założył Szkółę Główną w Warszawie, reor-
ganizował zshłady naukowe i stał się do

powiększenia dobrobytu w kraju. - Te reformy
nie podobały się jednak Komitetowi. Leni-
wemu, który dążył do naprawy stosunków
nie drogą ugodową, ale przez powstanie.
W tym czasie i marł biskup Szebalowski,
a nowo zamianowany Feliński wywołł
w myśl rozporządzenia papieskiego do spo-
koju i upamiętania się. To jeszcze więcej
wywołało niezadowolenie w kraju i było
już widocznem, że chodzi się na coś bar-
dzo ważnego, na coś co może przynieść
za sobą bardzo złe skutki. Chęć agitacy-
i, rozwinęta przez Komitet Centralny
zyskała coraz więcej zwolenników, a nie-
zręczne postąpienie Wielopolskiego i roz-
wiązaniem Towarzystwa Rolniczego od-
stręczyło od niego całe społeczeństwo. Wo-
we demonstracje i oznaki niezadowo-
lenia, a szczególnie zamach na Wiede-
go księcia Konstantego niecierpliwiły
król rosyjski, a tem samem osłabiły
wpływ Marszałka. Ten widoczny wpły-
wie w całym kraju i, widząc, że nie-

działalność i wzmocnienie jest przed
rozprawami Komitetu Centralnego postanowił
energicznie zabrać się do dzieła i roz-
pisać pracę. - Wielopolski nie obliczył się
jednak ze zgubnymi następstwami tego
rozporządzenia, które wywołało powsta-
nie. Zniweczyło ono dotychczasowy wpływ
Marszałka u rządu i stało się przyczyną
tego, Wielopolski otrzymał rozkaz opu-
szczenia kraju. Mimo zasług jakie po-
łożył Wielopolski dla dobra sprawy nie
miał szerszego uznania ogółu. Nie roz-
umiiano jego szczerych intencji i fał-
szywie pojęto jego zamiary. Ostatnie roz-
porządzenie rządu zmniejszyło go do
polityki i od tego czasu osiadł Mar-
szalek w Paryżu. Działalność jego jest
nieprzerwaną podług uznania. Dość
wspomnieć, że z jego inicjatywy powstała
szkoła główna, która wydała tak rna,
komitów m. i. w. jak: Pienkiewicz, Prus
i w. i. Ostatnie chwile życia przeszedł
w Dreźnie. Niezadowolony przez nikogo,

rozgoryczony wynikiem swej polityki
i smutnem położeniem rodzinnego kraju;
steczony wielkiem gronem karujących
przyjaciół, zmarł Margrabia Wielopolski
zadana sol' ujęzyczy w roku 1847.

Te.

Wybuch powstania listopadowego i bitwa pod Gracowem.

Wiele ciężkich chwil przeżyło społeczeń-
stwo polskie od przełomowej chwili wy-
buchu powstania listopadowego. Na-
dalszy jednak bieg życia politycznego
w Polsce miało powstanie z roku 1830/1.
wpływu bardzo ważny niemal decydu-
jący. Czy ono jednak nam przyniosło
chwalebę, czy utratę praw politycznych,
to by to zawrze pięknym wyrokiem czasu,
jakie żywili adresami Polacy. Po upad-
ku Papieża i zebrał się monarchowie
i dyplomaci europejscy na kongres

we Wiedniu r. 1815, gdzie ustalono granice polityczne państw i rozprawiano, no tak i porządek w Europie. Wolne dotychczas księstwo Warszawskie zmniejszono terytoryalnie i nadano mu nazwę „Księstwa Polskiego”. Temu królestwu zapewniano różne swobody, jednakbotaczono go na zawrę z Rosją unią personalną. Językiem urzędowym był język polski. Wojsko na stopie pokojowej wynosiło 8000 żołnierzy, oddanego pod władzę Wielkiego księcia Konstantego. Te jednak swobody nie zapewniły szczęścia naradowi polskiemu. Cesarz Aleksander uwolnił Polaków, iz au pokbiór Polski uważa za zbroduie i chce występek Katarzynę, swojej babki, w niarę możliwości naprawić. Pytany co uczyni z krajami dawniej należącymi do Polski, odpowiadał, że teraz nie może zadzić uczynić tym kradowi ze względu na swoich poddanych, ale w przyszłości

Kiedy się starci polscy je z Polakami i na,
 dać jej tę samą konstytucję. Metamorfoz
 był cyrkulującym dla Polaków. Sejm, senat
 król, zebrał w ich rękach. Swobody
 te jednak, jak więcej wspomnianie, nie
 zapewniły szczęścia Polakom. Rozumie
 uwariali Polaków na kraj podbity i uję-
 ła dawało się im krzywdę, żeby ci podbici
 Polacy mieli swoją konstytucję, Sejm, se-
 nat i rady własne, a z nimi żeby cesarz
 zgodził samowładnie. Wielcy urzędnicy
 rosyjscy spiegowali Polaków i najmnie-
 szą rzecz przedstawiali im jako bardzo
 groźną dla jego państwa. — Wielki książę
 Konstanty, naczelnik wojsk polskich,
 był toż samowładnie, jednakże mi-
 łaś prawość i honor brzydził się kłama-
 stwem, podstępem i kłamaniem słowa.
 Jak jego ojciec tak i on był, gwałtowny,
 samowolny i uparty, kiedy wpadł w gniew
 stawiał się wrogiem i strasznym. Takim
 też był dla Polaków. Przy każdej sposobności
 gwałcił konstytucję, a co więcej, dukiem

postępowaniem i ciągła musztra doprowadza,
dość do ostateczności. Dlatego też zostaliśmy
nawidzonym, a w kraju powstawały różne
tajne związki o pragnieniach rewolucyjnych.
Tu należy wspomnieć związek kasyńskich,
założony przez majora 4 p.p. Łukasiewskiego,
który zdradzoną został z Warszawy wywie-
zionym i wolności nigdy już nie przyzyskał.

Tętu.

Kilka słów o 16^{ym} numerze „Znicza”

„Znicz” („a nie „Znicza”) znam zbyt dobrze,
aby mi się uiało kwapić do odczytania
go. Do przestudowania szanownego or-
ganu literatury zachęca mnie tylko
wiedź, że ma być w nim interesowna kry-
tyka „Polonii”. Wśród piosenek najrozmaj-
szych artykułów i ciekawych nas kilka. Nie-
szczęśliwym kwiadrantem jest „Kiergiez”. Jest to takie
monstrum, że trudno wyobrazić ^{si} co po-
tworniejszego. Prezent, którego by nawet
nie chciał czytać drucik ośmioliniowy,

xxxx o treści tak blakej i stylu tak nędk,
 uym, i uicxxroję w rym swym organie
 literaci. Chciałbym się spytać o kan. autora,
 gdzie uczył się języka rosyjskiego. Jaki ty
 głupi, de tu jest Flirgix? "Po przeciwie język
 Nyam - Nyam wytworzony w mózguwinię
 autora. Limno się robi po przeczytaniu
 tego arcydzieła. Dalszym dowodem
 xdolowości ukrytych w kółku literackim
 jest, "Wiosna", która robi wrażenie mała
 małaanego. - O autora artykułu o Boh,
 danie Laleskim, pragnąłbym się tylko
 dowiedzieć w jaki sposób Laleski, kółko,
 ił się "xxnachora Lya. - Na ostatnim
 xai wieckorku był, odcigrany fortepian jak
 lwierokę podpisane. Wiestety nie "Tyssa",
 tem o takim utworze umiemycy. Monoton,
 uśc i śledzienninias, "Lina" ożywia tylko
 wiersze p. l. "Widuchwije" i "Modlitwa na
 wst ~~Starkara porwana i porwana i porwana~~ potrafi.
 Dabongli i my wreszcie o artykulu "Po
 lonii". Diodny autor sili się nadaremnie
 na lube obwcepy, sy pis wykrzyknikami,

więcej tu domyslników, niż słów. Z krytyki
artykułu „O powrocie do Krymii” wynikałoby,
że autor sam nie wie, nie wie i dlatego,
go bać się wó wykreślenia powieści. Nasz
stępnie, już na ostatnio upatrzonej łup,
musa się uwentrowić na błęd ortograficzny,
my przepisywarka, i sam jednak i odwracając
godną lepszej sprawy robi z błędy i po-
mija niekiedy i innych, jakie nals-
orytem w „Znaku” O kronice prawdopodobnie
cała redakcja „Znaku” nie nie słyszała,
gdyż nigdy jej nie zamierzała. Gwałtownie
dopytuje się autor o sprawozdanie z dnia
kultury kółka. A czy „Znak” nie ma choć „Znaku”
kieru o swem kółku? Długo kółko historycz-
ne dowiedziało się o „Polonii” dopiero po
jej wyjściu, więc zupełnie za numer od-
powiedzieć nie może. — Po co wyszedł „Polonia”
Po to by dać możność wypowiedzenia się
tych, których „Znak” nie słuchwała. Nie chodzi
o to, aby więc się, ani nie konkurencyjny
„Znaku”. Z całego jednak artykułu
— o konkurencji i jakas „Znaku”

howa kawieć. Ktoś „Zimowi” dół pierw
 szewstwo przed innymi? Długi żywot? Nie
 sądzi. Nie bój się koledek, nie odwróć
 wreny wam monopolu na ogłaskanie
 lichot literackich. „Polonia” nie wydają
 osobniki, bo opiera się ona na kółku
 historycznem a naukowo to już klasa.
 ! B. tran zaświatowi artystów „Polonia”
 radziłbyśmy opowiedzieć o ich życiu
 Oświeceniemu rewolucyj, „Liceum” nie dał,
 szej polemiki nie pragniemy, jednak
 wok, nie odstawimy od niej, jeśli „Zim”
 dalej prowadzić ją będzie.

Delta

Electio vivente rege za Jana
Maximiera.

Pomysł obrania następcy tronu za życia
 Jana Maximiera roduł się w umyśle Maryi
 Ludwiki, po ucieczce przed Karolem I. Justynianem
 w r. 1655, w chwili gdy znajdował się z królem
 na tularce na Śląsku. Na przywrócenie pomysł
 od opaciów ofiarowano królowi na przykład

Kakaeremii, rosiem nadm, następnie domowi
 austriackiemu, a nawet carowi moskiewskiemu
 bez rzeczywistego rewolucyjnego sejmiku, który przez śla-
 ta się nie zbierał. Musimy się przyznać, że elekty
 po śmierci Jana Karłowicza, jako ostatniego
 potemka dy nastąpi musiałaby być groźna, jak
 i istnieć była dla całej wadliwej organizacji.
 Lęgniński Pułaski, chociaż był obdarzony ogrom-
 nym talentem politycznym, nie zdobył sobie
 prowadzić ustawy elekcyjnej na własnym uję-
 cie. Po jego ras śmierci padło więc słabo-
 ść i jest młodziego podostawa dumajskiego me-
 brane słowko, "victoria" i potem już w ciągu
 stulecia nie było nikogo, któryby temu, wrócić
 obmyślił formy i warunki organizacyjne. Ten
 Karłowicz stał się i niewykonalnym i niemożliwym,
 nie miał ani skutecznego środka przeciwdziałania,
 całej elekty i całego królestwa nad elektya prze-
 sumowania. Ten projekt przyszedł nawet wielu i szere-
 wych patryotów. Wreszcie jednak Krupski powstał
 wielki ruch, który mianowicie nastąpił z powodu
 zmierzono głębokiego podostawa istniejącej od 1848
 formy radu, mianowicie wolna elektya królestwa,
 domo z jaką trudnością przyszedł Lęgniński

wznawie następcę ołtarzy na Chryście ię wroem
 to władztwa, iustawia, gdy dowiedzieli się, że tym na-
 stępcą ma być księstwo francuski i goły w ten sposób
 nie politycznem dostrzeżeniem jak Maryi Ludwici. Jęz
 bawien iustawia się ona na Sasku na wygnaniu, por-
 bawiana tronem, wówczas strzyżenie i iustawie iustawie
 100,000 liwim. Ło to pragnęła Marya Ludwika wy-
 drężyć się jej przygotowanie swiętego zamaszyści.
 dla cerek, a najstarsza z nich tunc pragnęła wstąpić
 królową polską. Ła męca ołtarz Anny przetransyła
 najpierw wryżenie iustawie. Kława Józefa iustawie
 szurgo nieprzyjaciela Francji iustawie wpałka chęć,
 Ła ię Marya Ludwika okazywać prawdziwą królową pol-
 ską, bawien powala przeciw Francuzom, którzy wpałka
 wali Szwedów. Wielkiego iustawie wytrwali na ten
 iustawie. Skoro minister francuski Mazariński dowi-
 oł się, że na tronie polskim ma zasiąść Austriak,
 wówczas zaproponował Maryi Ludwice ołtarz mę-
 ca ołtarz jej siostrzenicy, księcia Anglii, lub in-
 nego ze spokrewnionych Burbonów Szwabii. Skutek
 okazał się natychmiast. Królowa okazywała się gotową
 popierać ciekawie księcia francuskiego, i wysłała ra-
 wet poselstwo do księcia Condessa iustawie Anglii.

Przez kilka lat sprawę porwała wprawdzie, do Maratini Ule anioł papieru Kaulenau, który wyrokiem sądownym parlamentu paryskiego został ogłoszonym obrazem króla i kraju, gdyż jako wódek hiszpański przekwał krew swoich ródaków. Wówczas polował król na króla księcia Longueville. Maryi Leschinskiej było wszystko jedno, byleby księżka była miła.

C. d. u.

Herues.

Cornille i Racine

Dokończenie

dwaj tragicy francuscy.

Drugim wiekiem tragicznym francuskim XVII w. był Racine (1639-99) Wiersznie stracił rodziców, ale pomimo to wychowaniem otrzymał bardzo staranne. Początkowo wybierał nauki w zakresie prawa, gdyż miał się wyjechać tam na adwokata, całe swoje to studia nie poświęcał Duszy poety. To też Racine wkrótce porzucił prawo, a oddał się wyłącznie poety. Swój karierę literacką rozpoczął napisaniem paru wierszyk wierszy, na cześć króla Ludwika XIV, ale niezadowolony przesunął się w kierunku innej i poety dramaturgii. Pierwszą jego tragedję

pomimo swych iwar miały wielkie powo-
 dzenie, ale dopiero „Andromache” była jedną z me-
 regu arystokrat, jakie wyszły z pod pióra poety.
 Racine miał podobnie jak i Corneille
 wielu nieprzyjaciół, którzy się go starali uwol-
 nimi sposobami poznębić. Toż nie chcąc wresz-
 cie poeę, tak, że zaprzestał pisać i usnął się
 w domaweraciste. Dopiero po 12 latach na usilne
 prośby królowej wydał Racine dwie tragedye os-
 nute na lle biblijnem.: „Esther” dwie staraj praw-
 dnie arystokrat. pt. „Alkacis”, nierozwaznie najlepšíe
 dzieło tego poety, które jednak dopiero z czasem
 później uzyskało ogólny rozgłos i należycie uznanie.
 Serdeczny słownik historyczny poeę z królem Ludw. III.
 ochłódł nieco pod koniec, a co, zarzeczono przy spie-
 rzyla s'mierci wielkiego turgika. Dzieła jego
 odznaczają się przedwzrostem pięknym, barw-
 ny i przyjemnym językiem, który głęboko
 przemawia do urnie czytelnika, do serca. Przedmowa
 tragedyi że jest rozmyślaj bardzo prosta, tak
 jak i dramatu greckiego, przez co łatwiej na-
 ołaje się regu i treść jednostki. Ale więcej
 skomplikowanego tematu rozmyślaj rozmyślaj,
 dokładne i prawdziwe wyrobienie charakterów

i doskonałe przedstawienie kontrastu namist-
 uoci ludzkich. Stawia kuśi to rozszerzaj zwię-
 ścią obowiązk i przez to charaktery nabrają
 więcej prawdy. Ale uia Racine i swoje wady. Słabo-
 widzimy w jego tragediach diworskość taka, ieta porządek
 maie postawy. Bérénice, który jest raczej diworska
 sielanka, przedstawiona w formie dramatu, niż tragedye.
 Widzimy również w porównawczej ilości, ieta Racine'a brak cha-
 raktern lokalnego; tak stało, że słusnie mówi Taine
 iż *Spizymienon Tulido* wystawiona w kostyumach re-
 sor Ludwika XIV. doskonale przedstawiałaby i życie
 Diworskie tej epoki. Pomimo tych usterk jednak
 Racine jest wielkim tragikiem męstw tej epoki,
 moie wiarygodny od Corneille'a, którego przewyższa
 pod względem prawdy, a jako wyszije postaci
 swoich bohaterów i doskonale scharakteryzowa-
 nych namistwoici ludzkich. Dla tych zalet na-
 leży Racine do najwiskszych poetów i porostawia na
 krybelniku mowatarto w świecie. Wójci tragicy
 byli i porostawia jednymi z podwój napędz-
 komitrych, gentymów świata a zararem
 stawiać goła iawne chlubę literatury
 Francyi.

- Koniec -

Fiu.

